

Resultaten zichtbaar omhoog door eigenaarschap van leerlingen

Groep 5 tot en met 8 op volle kracht!

Wat ga je doen als de school twee jaar op rij de norm van de Cito Eindtoets niet haalt? OBS De Sleutelaar in Bladel is hard aan de slag gegaan om het tijt te keren. Samen met Audrey Machielsen, senior onderwijsadviseur van de CED-Groep, heeft de school een plan van aanpak opgesteld met als doelstelling: eigenaarschap van leerlingen zodanig vormgeven dat daarmee de resultaten omhoog gaan. Begin dit schooljaar zijn de groepen 5 tot en met 8, met de uitvoering begonnen en de resultaten zijn veelbelovend. Roy Pellegrom, locatiedirecteur en leerkracht van groep 8, vertelt over de ervaringen.

Tekst:
Connie van der Zel

Fotografie:
OBS De Sleutelaar

Data op de resultatenkaart: wat kan ik al en wat nog niet?

'Wij hadden schoolbreed het gevoel dat de resultaten van de leerlingen niet strookten met het beeld dat wij van ze hadden', vertelt Roy. 'Zo was de entreetoets van groep 7 slecht gemaakt, terwijl er volgens de ouders en leerkrachten veel meer in de leerlingen zat. Het was zaak om voor ons en voor de leerlingen zelf inzichtelijk te maken waar ze nu eigenlijk stonden. We hebben van alle leerlingen resultatenkaarten gemaakt voor vijf vakgebieden: begrijpend lezen, rekenen, spelling, werkwoordspelling en leren leren. Op deze kaart worden de Cito-scores uitgedrukt in een functioneringsniveau. Eind groep 7 zou het functioneringsniveau E7 moeten zijn, maar uit de resultatenkaarten bleek dat veel leerlingen op de genoemde vakgebieden te laag zaten.'

Duiden met leerlingen

'Met de resultatenkaart als uitgangspunt zijn we in september met iedere leerling apart in gesprek gegaan. Zij waren zelf ook geschrokken van de uitslag en van het voorlopig advies. Samen met de leerlingen gingen we op zoek naar verbeterpunten en hielpen we ze om hun eigen doelen te formuleren. Wil jij proberen de havo te halen? Op de kaart kun je goed zien wat je daarvoor moet kunnen. Welke vakken wil je verbeteren? Hoe kunnen we ervoor zorgen dat dat lukt? Als een leerling bijvoorbeeld zijn spelling wil verbeteren, krijgt hij of zij gericht huiswerk of extra opdrachten in de weektaak. Door op individueel niveau het gesprek met de leerlingen aan te gaan en ze actief te betrekken bij hun eigen plan van aanpak, maak je ze al voor een belangrijk deel eigenaar van hun eigen leerproces.'

Aan welke doelen ga ik werken en welke moet ik nog herhalen?

Een tweede belangrijk onderdeel van eigenaarschap van leerlingen is de doelenkaart. 'Alle leerlingen hebben een eigen doelenkaart en er hangen doelenkaarten in de klas', legt Roy uit. 'Van alle vijf vakgebieden staan de doelen die het komende blok gehaald moeten worden concreet benoemd. Een spellingdoel uit groep 8 is bijvoorbeeld: 'Ik kan werkwoorden, zoals vinden, vervoegen in de tegenwoordige tijd'. De lessen volgen een vast patroon: lesdoel benoemen, instructie, oefenen en afsluiten met een minitoets. Heb je de toets goed gemaakt? Dan mag je het vakje op je doelenkaart inkleuren. Lukt het nog niet? Dan gaan we daar extra aandacht aan besteden met bijvoorbeeld verlengde instructie voor leerlingen die het nodig hebben of met extra oefeningen voor thuis.'

Veelbelovende resultaten

De beginsituatie van de resultatenkaart is de stand van zaken van vorig schooljaar. Roy: 'Voor groep 8 was dat het resultaat van de Cito Eindtoets van groep 7. In november zijn alle leerlingen nogmaals getoetst. De resultaten hiervan zijn verwerkt op de individuele resultatenkaarten. Hiermee zijn we weer met alle leerlingen in gesprek gegaan. Hoe sta je er nu voor? Heb je je doelen bereikt en wat zijn je

doelen voor het volgende blok? De leerlingen zijn erg enthousiast, want door de doelenkaarten en de resultatenkaarten wordt hun eigen groei zichtbaar. Afgelopen februari hebben de leerlingen de Cito Middentoets gedaan. Ook die gegevens zijn weer verwerkt op de kaarten. Ik kan wel stellen dat de resultaten tot nu toe veelbelovend zijn. De meeste leerlingen zijn door deze aanpak goed vooruitgegaan. Er is zelfs één leerling die aan het begin van het schooljaar met begrijpend lezen op functioneringsniveau M5 zat. Nu beheerst hij functioneringsniveau M8. En dat in een half jaar! Zo spectaculair is het natuurlijk niet bij iedereen, maar bijna alle leerlingen zijn op vier van de vijf vakken fors vooruitgegaan. Een bijkomend voordeel is dat we met de resultatenkaarten iets concreets in handen hebben om ons te verantwoorden bij OCW. Wij moeten daar laten zien of ons plan van aanpak om uit de rode cijfers te komen werkt. Met de resultatenkaarten maken we zichtbaar dat we op de goede weg zijn.'

Samenwerken aan hetzelfde doel

Het vormgeven van eigenaarschap van leerlingen gaat niet vanzelf. Het vraagt om een mindswitch en om extra inspanning van leerkrachten, leerlingen en ouders. 'Om de leerkrachten op een lijn te krijgen, hebben we met de CED-Groep direct na de zomer een studieochtend georganiseerd', vertelt Roy. 'Audrey heeft de aanpak Eigenaarschap van leerlingen op een inspirerende wijze uitgelegd. Verder hebben we samen de doelenkaarten en resultatenkaarten vormgegeven. Wij noemen de aanpak 'Groep 5 tot en met 8 op volle kracht' en zijn er direct na de studieochtend mee aan de slag gegaan. In dezelfde periode hebben we tijdens een algemene informatieavond de ouders op de hoogte gesteld. Ouders moeten niet alleen weten wat er in de klas gaat veranderen, maar we vragen ze bijvoorbeeld ook om hun kinderen te begeleiden bij het huiswerk. Zo werken we met de leerkrachten, de ouders en de leerlingen samen aan hetzelfde doel: het maximale uit ieder kind halen!'

Met de aanpak Eigenaarschap van leerlingen geeft u leerlingen een actieve rol in het monitoren van hun eigen onderwijsaanbod. Uitgangspunt van de aanpak is het 4D-model: data (wat kan ik al?), duiden (wat betekenen deze resultaten voor mij?), doelen (aan welke doelen ga ik werken en welke moet ik nog extra herhalen?) en doen (ik ga mijn leerproces volgen op mijn doelenkaart). Al doende krijgt de leerling inzicht in zijn eigen voortgang en wordt gemotiveerd om zelf de verantwoordelijkheid te nemen om de doelen te halen.

Meer weten? a.machielsen@cedgroep.nl, www.cedgroep.nl/eigenaarschap

